

Monumentnummer*: 509376

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 14 juni 2004
Kadaster deel/nr 82708/20

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>		
Renswoude	Renswoude	Utrecht		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Renswoude	G			1433
Renswoude	G			1432
Renswoude	C			3957
Renswoude	C			3958
Renswoude	G			1436
Renswoude	G			1434
Renswoude	G			1435
Renswoude	C			1991
Renswoude	G			472
Renswoude	G			326
Renswoude	G			797
Renswoude	C			702
Renswoude	G			696
Renswoude	G			323
Renswoude	C			676
Renswoude	G			12
Renswoude	A			1328
Renswoude	G			471
Renswoude	G			800
Renswoude	G			13

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Renswoude	A			1279
Renswoude	G			583
Renswoude	G			14
Renswoude	G			325
Renswoude	A			1327
Renswoude	G			15
Renswoude	A			1124
Renswoude	G			324

*Omschrijving***

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG.

Johan van Reede, heer van Renswoude en domdeken van Utrecht, kocht in 1623 het goed Renswoude en liet, in de nabijheid van de in 1639 gebouwde Hervormde kerk, hier in 1654 een nieuw huis bouwen naar ontwerp van Gijsbert van Vianen. De in deze periode in Hollands-classicistische stijl aangelegde tuinen kregen in 1708 een meer Frans-classicistisch aanzien, door onder meer de aanleg van de thans nog bestaande en meer dan 700 meter lange waterallee of grand canal, gelegen ten oosten van het kasteel. Het grand canal is centraal voorzien van een verbreding ("Grote kom") en wordt aan het beginpunt middels een sluisje gevoed. Op een -niet meer in originele staat bestaende- kaart uit ca. 1769 is een formele parkaanleg te zien met een omgracht kasteel en beide bouwhuizen en achter het kasteel een grote rechthoekige parterre-de-broderie binnen dezelfde omgrachting. Binnen de buitengracht ten zuiden van het huis en het huis lagen bosketten, hakhoutbossen, boomgaarden en moestuinen, verdeeld door slingerpaden. In deze aanleg waren enkele bassins opgenomen, waarvan thans nog een rond kommetje en een halve-maanvormige vijver bewaard zijn gebleven. De kaart geeft een formele aanleg te zien die wat betreft de omgrenzing, loop van de lanen en de infrastructuur in grote lijnen overeenkomt met de thans bestaande situatie. Ook de bij de aanleg van het park behorende nog bestaande in een scherpe hoek omgaande en met laanbomen beplante laan naar de kerk, alsmede het formele plein rondom de kerk, staat op deze kaart reeds aangegeven. Tussen 1810 en 1818 werd binnen de formele aanleg het park in landschapsstijl heraangelegd door J.D. Zocher sr. De situatie die toen gecreëerd werd is thans bepalend voor de tuin- en parkaanleg van de buitenplaats. De oude waterpartijen werden vergraven in landschapsstijl; zo werden de gracht en vijver achter het huis, samen met het ronde kommetje ten noord-westen van het kasteel, tot één grote vijver vergraven. Ten noorden van het kasteel werd een schiereiland opgeworpen, met een heuvelachtig deel waarin een (niet meer bestaande) ijskelder werd gebouwd. Het eiland ten westen van het huis is een restant van de parterre-de-broderie. De halve-maanvormige vijver ten zuiden van het huis kreeg eveneens een meer natuurlijk verlopende omtrek en aan de westzijde van het zgn. "Bloemstuk", de open ruimte ten zuiden van het kasteel, werd een heuvel opgeworpen. Van de zuidelijk gelegen moestuin en boomgaard bleef alleen het noord-zuid lopende middenpad bewaard; de boomgaard is echter recent hersteld. De in het oosten van de aanleg gelegen Duivenweide en de in het zuid-westen gelegen Spikhorsterwei zijn vanaf de 17de eeuw tot op heden open weidegebieden. De huidige Lindenlaan ten zuiden van het kasteel is ontstaan na 1818 en voor ca. 1850, en vervangt een verbindingskanaal naar de moestuin dat toen gedempt is. Dit verbindingskanaal was een verkleinde opzet van het grand canal. Achter het kanaal lag een vijver in een Lodewijk XIV-vorm die thans in landschappelijke vorm bewaard gebleven is en achter de vijver lag een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

verhoogd plateau met trappen in eveneens Lodewijk XIV-vormen, waarvan het fundament thans in de grond is verborgen. Ten noordwesten van het grand canal is het rechthoekige stuk bebost terrein dat als overtuin van de pastorie dienst deed ("Domineesbosje") en dat al voor 1705 deel uitmaakte van de aanleg van de buitenplaats, bewaard gebleven, ten zuid-westen ligt een open weidegebied. Vanuit het kasteel werden twee, nog bestaande, doorzichten gecreëerd: een over de vijver tussen twee coulissen met o.a. bruine beuk richting de duiventoren en een doorzicht op de Spikhorsterweide die als parkweide tot de buitenplaats behoort. Ten zuidwesten van de Spikhorsterweide ligt een open terrein met enkele boomgroepen, dat de buitenplaats in deze hoek afsluit.

Waardering

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de historische buitenplaats Renswoude is van algemeen belang:

- als representatief voorbeeld van een deels in structuur en deels in detail gaaf bewaard gebleven tuin- en parkaanleg in landschapsstijl, door J.D. Zocher aangelegd tussen 1810 en 1818 binnen een nog in hoofdlijnen bestaande 16de- en 17de-eeuwse formele aanleg;
- vanwege het belang van de aanleg voor de geschiedenis van de tuin- en landschapsarchitectuur;
- vanwege de uit 1708 daterende 700 meter lange waterallee of grand-canal;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke samenhang met de andere onderdelen van de buitenplaats;
- vanwege de ruimtelijke samenhang met het omgevende landschap.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument